

Wet op de krijgstucht.

(42. 28.)

VERBETERDE AMENDEMENTEN.

Ingezonden 22 Mei 1902.

Ten gevolge van de laatste Nota van Wijziging der Regeering (stuk n°. 27) vervallen de door de Commissie van voorbereiding in stuk n°. 25 sub I en II voorgestelde amendementen.

De Commissie wenscht voorts nog een paar nieuwe amendementen voor te stellen.

Zij heeft mitsdien de eer, met intrekking van stuk n°. 25, thans de volgende amendementen voor te stellen:

I.

Artikel 17.

In dit artikel als tweede lid op te nemen:

„De verlaging heeft alleen plaats, wanneer de onderofficier of de mindere militair onwaardig geacht wordt in den door hem bekleeden rang of in de klasse, waarin hij is aangesteld, te blijven dienen.”

De strekking van dit amendement is, duidelijk te doen uitkomen, dat de verlaging niet als middel van opvoeding, doch slechts als bepaalde straf in zeer ernstige gevallen zal mogen worden toegepast.

II.

Artikel 26.

In het eerste, het tweede en het derde lid voor „gedurende den straftijd” te lezen: „gedurende den geheelen straftijd of een gedeelte daarvan”.

Het komt der Commissie wenschelijk voor de bevoegdheid van den strafoplegger te verruimen, door hem in de gelegenheid te stellen de soldij-inhouding ook voor een deel van den straftijd toe te passen.

III.

Artikel 66.

In het tweede lid, in plaats van: „behoudens dat de straf van plaatsing in de tuchtklasse niet wordt ten uitvoer gelegd”, te lezen: „behoudens dat de straf van plaatsing in de tuchtklasse en die van verlaging niet worden ten uitvoer gelegd”.

Ten aanzien van de straf van verlaging is, naar het oordeel der Commissie, de hierbedoelde schorsing der tenuitvoerlegging niet minder noodig dan voor de plaatsing in de tuchtklasse.

DE SAVORNIN LOHMAN.
VAN VLIJMEN.
WILLINGE.
RINK.
VERHEY.

Wetboek van Militair Strafrecht.

(42. 29.)

ONTWERP VAN WET,

gelijk het luidt na de daarin tot en met 21 Mei 1902 gebrachte wijzigingen.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen; saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is een nieuw Wetboek van Militair Strafrecht vast te stellen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, vast te stellen de volgende bepalingen, welke zullen uitmaken het

WETBOEK VAN MILITAIR STRAFRECHT.

EERSTE BOEK.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

INLEIDING.

Toepasselijkheid van het gemeene strafrecht.

Art. 1.

Bij de toepassing van dit Wetboek gelden de bepalingen van het gemeene strafrecht, daaronder begrepen de nogende Titel van het Eerste Boek van het Wetboek van Strafrecht, behoudens de afwijkingen bij de wet vastgesteld.

Art. 2.

Op de niet in dit Wetboek omschreven strafbare feiten, begaan door aan de militaire rechtsmacht onderworpen personen, is het gemeene strafrecht toepasselijk, behoudens de afwijkingen bij de wet vastgesteld.

Art. 3.

De in het Wetboek van Strafrecht voorkomende bepalingen betreffende feiten, begaan aan boord van of met betrekking tot een Nederlandsch schip, zijn ook toepasselijk op die feiten, begaan aan boord van of met betrekking tot een vaartuig der krijgsmacht, tenzij de inhoud dier bepalingen deze toepasselijkheid uitsluit of het feit valt onder eene zwaardere strafbepaling.

TITEL I.

Omvang van de werking der strafwet.

Art. 4.

De Nederlandsche strafwet is, behalve in de gevallen in het Wetboek van Strafrecht omschreven, toepasselijk op den militair:

- 1°. die, terwijl hij zich in dienstbetrekking buiten het rijk in Europa bevindt, zich aldaar aan eenig strafbaar feit schuldig maakt;
- 2°. die, terwijl hij zich buiten dienstbetrekking buiten het rijk in Europa bevindt, zich aldaar schuldig maakt aan een der misdrijven, omschreven in dit Wetboek, of aan eenig met zijne betrekking tot de zee- of landmacht in verband staand ambtsmisdrijf, aan eenige zoodanige ambsovertreding, of aan eenig strafbaar feit begaan onder een der in artikel 44 van het Wetboek van Strafrecht vermelde omstandigheden.

Art. 5.

De Nederlandsche strafwet is toepasselijk op ieder die zich, in tijd van oorlog, buiten het rijk in Europa schuldig maakt aan een strafbaar feit, waarvan onder die omstandigheden de kennisneming aan den militairen rechter behoort.

TITEL II.

Straffen.

Art. 6.

De bij dit Wetboek gestelde straffen zijn:

a. hoofdstraffen:

- 1°. doodstraf;
- 2°. gevangenisstraf;
- 3°. militaire detentie;

b. bijkomende straffen:

- 1°. ontslag uit den militairen dienst met of zonder ontzetting van de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen;
- 2°. verlaging;
- 3°. plaatsing in eene strafklasse;
- 4°. ontzetting van bepaalde rechten.

Art. 7.

De doodstraf wordt uitgevoerd met den kogel.
Nadere voorschriften betreffende de wijze van uitvoering worden door Ons gegeven.

Art. 8.

Het lijk van den ter dood gebrachte wordt zonder militaire plechtigheid op eenvoudige wijze begraven of, wanneer de tenuitvoerlegging aan boord van een oorlogsvaartuig in zee heeft gehad, over boord gezet.

Ingeval nabestaanden of betrekkingen van den ter dood gebrachte verlangen in de begrafenis te voorzien of eenig kerk- of ander bestuur aanneemt voor de teraardebestelling te zorgen, kan het lijk tot dat einde door den ter plaatse aanwezigen bevelvoerende officier aan die nabestaanden of betrekkingen of aan bedoeld bestuur worden afgegeven, onder de noodige voorzorgen, dat de begrafenis op eenvoudige wijze plaats hebbe.

Art. 9.

Bij schuldigverklaring aan een misdrijf, waarop bij dit Wet-

boek de doodstraf is gesteld, wordt die straf niet uitgesproken dan ingeval de rechter oordeelt dat de veiligheid van den staat hare toepassing eischt.

Art. 10.

Voor de gevangenisstraf gelden de in het gemeene recht daarvoor gegeven regelen, behoudens dat voor militairen, die wegens een in dit Wetboek omschreven misdrijf tot gevangenisstraf zonder ontslag uit den militairen dienst zijn veroordeeld, bijzondere voorschriften betreffende den arbeid, de bestemming van de opbrengst van den verplichten arbeid, het onderwijs en de tucht bij algemeenen maatregel van bestuur zullen worden vastgesteld.

Geene andere disciplinaire straffen kunnen op deze veroordeelden worden toegepast dan die bij de wet zijn toegelaten.

Art. 11.

Ingeval krachtens dit Wetboek gevangenisstraf kan worden uitgesproken, is de rechter bevoegd in plaats daarvan tot militaire detentie van ten hoogste twee maanden te veroordeelen.

Art. 12.

De straf van militaire detentie wordt in een afzonderlijk gebouw in afzondering ondergaan, behoudens dat de den gedetineerden op te leggen werkzaamheden ook gemeenschappelijk mogen worden verricht.

De bijzondere voorschriften betreffende den inwendigen dienst, de tucht en de te verrichten werkzaamheden worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Het tweede lid van art. 10 is op de gedetineerden van toepassing.

Art. 13.

Veroordeelingen tot gevangenisstraf, tot militaire detentie of tot hechtenis, vervangende hechtenis daaronder begrepen, kunnen, indien de gelegenheid ontbreekt om gebruik te maken van een voor de uitvoering daarvan bestemd gesticht of gebouw, in de gevallen en op de wijze bij algemeenen maatregel van bestuur aan te geven, geheel of aanvankelijk worden ten uitvoer gelegd hetzij op eene plaats bestemd of geschikt tot het ondergaan van krijgstuuchtelijke straf, hetzij in een strafgesticht in de koloniën of bezittingen van het rijk.

Art. 14.

Bij ontstentenis van een met de invordering van geldboeten belasten ambtenaar, zal, in de bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen gevallen, de betaling eener aan een militair opgelegde geldboete kunnen geschieden in handen van den bij dien maatregel tot de ontvangst daarvan bevoegd verklaarden officier.

Met machtiging van den bij dienzelfden maatregel aangewezen officier kan de aan een militair opgelegde geldboete, met diens toestemming, hetzij in ééns, hetzij bij gedeelten, van de soldij van den militair worden ingehouden.

Art. 15.

Het ontslag uit den militairen dienst, met of zonder ontzetting van de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen, kan, behoudens de bepaling van artikel 38, door den rechter worden uitgesproken bij elke veroordeeling hetzij tot de doodstraf, hetzij tot gevangenisstraf, van een militair, dien hij op grond van het begane misdrijf ongeschikt acht, in den militairen stand te blijven.

Het heeft van rechtswege ten gevolge het verlies van al zijne rechten, aan vorigen dienst bij de gewapende macht ontleend, behoudens dat het recht op pensioen alleen in de bij de wet bepaalde gevallen verloren gaat.

Indien het gepaard gaat met ontzetting van de bevoegdheid

om bij de gewapende macht te dienen, heeft het tevens van rechtswege ten gevolge verlies van de bevoegdheid om ridderorden, eeretekenen, medailles of onderscheidingsteekenen, voor zoover deze beide laatste ter zake van vorigen dienst bij de gewapende macht zijn verkregen, te dragen.

Art. 16.

Wanneer het ontslag uit den militairen dienst is uitgesproken zonder ontzetting van de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen, kan de ontslagene als vrijwillig of alleen in bijzondere gevallen, ter beoordeeling van het hoofd van het daarbij betrokken Departement van Marine of van Oorlog, weder in militairen dienst treden.

Art. 17.

De verlaging kan door den rechter worden uitgesproken:

10. bij elke veroordeeling van een onderofficier, dien de rechter op grond van het begane feit onwaardig of ongeschikt acht, in den door hem bekleeden rang te blijven dienen.

In dit geval wordt de veroordeelde bij het vonnis verlaagd tot den stand van matroos of soldaat, met aanduiding tevens van eene bepaalde klasse, indien het onderdeel der krijgsmacht waartoe hij behoort, de mindere militairen in klassen zijn verdeeld.

20. bij elke veroordeeling van een minderen militair, behoorende tot een onderdeel der krijgsmacht bij hetwelk de mindere militairen in klassen zijn verdeeld, dien de rechter op grond van het begane feit onwaardig of ongeschikt acht, in de klasse waarin hij is aangesteld, te blijven dienen.

In dit geval wordt bij het vonnis bepaald tot welke lagere klasse de veroordeelde zal behooren.

Bij de zeemacht mag de verlaging niet verder gaan dan tot in de laagste klasse, waaruit de veroordeelde heeft kunnen opklimmen tot den rang, dien hij bekleedde of tot de klasse, waartoe hij behoorde tijdens zijne veroordeeling, met dien verstande dat niemand van het machinisten-personeel kan worden verlaagd tot leerling-machinist en niemand van de overige kwaliteiten tot den stand van lichtmatroos of jongen.

Art. 18.

De plaatsing in eene strafklasse kan door den rechter worden bevolen bij elke veroordeeling van een minderen militair, wiens onderwerping aan eene gestrengere krijgstuicht hij op grond van het begane feit noodzakelijk acht.

Wanneer deze straf wordt uitgesproken tegen een tot eene hogere klasse behoorenden matroos of soldaat, gaat zij van rechtswege gepaard met verlaging tot de laagste klasse, tot welke, ingevolge artikel 17, de verlaging kan worden toegepast.

Art. 19.

De plaatsing in eene strafklasse wordt opgelegd voor een tijd, bij het vonnis te bepalen, van ten minste drie maanden en ten hoogste twee jaren.

De straf gaat in op den dag waarop de veroordeelde in de tot uitvoering daarvan bestemde inrichting is aangekomen, behoudens dat zij door aan boord van een oorlogsvaartuig buitengaats veroordeelde militairen geheel of ten deele in de tuchtklasse aan boord kan worden ondergaan.

Art. 20.

Indien een in eene strafklasse geplaatste militair uit den militairen dienst wordt ontslagen, gaat zijn ontslag uit de strafklasse van rechtswege daarmede gepaard.

Art. 21.

De veroordeelde tot plaatsing in eene strafklasse kan voorwaardelijk daaruit ontslagen worden.

Dit voorwaardelijk ontslag is te allen tijde herroepbaar in geval het gedrag van den veroordeelde te wenschen overlaat.

De tijd verloopen tusschen het voorwaardelijk ontslag en de herplaatsing in de strafklasse wordt niet in rekening gebracht op den duur der straf.

De in eene strafklasse geplaatste wiens voorwaardelijk ontslag is herroepen, kan niet opnieuw voorwaardelijk ontslagen worden.

De straf van plaatsing in eene strafklasse wordt geheel te zyn ondergaan, indien hetzij de dienstdtijd, hetzij de strafdijd van den voorwaardelijk ontslagene zonder herroeping is verstreken.

Art. 22.

De besluiten van voorwaardelijk ontslag en die van herroeping worden genomen door of vanwege het hoofd van het daarbij betrokken Departement van Marine of van Oorlog, de eerste op voorstel of na ingewonnen bericht van den met het bevel over de strafklasse belasten officier, de laatste op voorstel of na ingewonnen bericht van den commandeerenden officier onder wiens bevel de veroordeelde staat.

Ingeval de veroordeelde zich op een oorlogsvaartuig buitengaats bevindt kan het besluit van voorwaardelijk ontslag, zoo noodig door den commandeerenden officier genomen worden.

De voorwaardelijk ontslagene wiens gedrag naar het oordeel van den commandeerenden officier onder wiens bevel hij staat te wenschen overlaat, kan door dezen in arrest gesteld, of, ingeval hij zich op een oorlogsvaartuig buitengaats bevindt, voorloopig in de tuchtklasse geplaatst worden.

De commandeerende officier is verplicht daarvan zoodra mogelijk kennis te geven aan de overheid, die tot de herroeping van het voorwaardelijk ontslag gerechtigd is.

Volgt daarna de herroeping, dan wordt de herplaatsing geacht geschied te zyn op den dag, waarop de in het derde lid omschreven voorloopige maatregel is toegepast.

Art. 23.

De voorwaardelijk uit de strafklasse ontslagene kan vóór het tijdstip waarop zijn strafdijd zonder herroeping van het voorwaardelijk ontslag is verstreken, niet in aanmerking komen om bevorderd of in eene hogere klasse aangesteld te worden.

Art. 24.

De inrichting en indeeling der strafklassen, de inwendige dienst en de tucht worden bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

Daarbij worden tevens de voorschriften, noodig ter uitvoering van de artikelen 21 en 22, vastgesteld.

Art. 25.

De tijd gedurende welken een veroordeeld militair van de vrijheid beroofd is geweest tot het ondergaan van de hem opgelegde straf, het verblijf in eene strafklasse daaronder begrepen, wordt niet als dienstdtijd medegerekend.

Hetzelfde geldt ten aanzien van den tijd door een veroordeelden militair vóór de tenuitvoerlegging der rechterlijke uitspraak voorloopig in verzekerde bewaring doorgelacht, doch alleen in geval en voor zoover bij de rechterlijke uitspraak is bepaald, dat die tijd bij de uitvoering van de hem opgelegde straf geheel of gedeeltelijk zal worden in mindering gebracht.

Art. 26.

Tijdens het ondergaan van gevangenisstraf, militaire detentie of hechtenis, vervangende hechtenis daaronder begrepen, en tijdens zijn verblijf in de strafklasse is de veroordeelde mili-

tair onbevoegd ridderorden, eere teekenen, medailles of onderscheidingsteekenen, voor zoover deze beide laatste ter zake van vorigen dienst bij de gewapende macht zijn verkregen, te dragen.

Art. 27.

Ontzetting van de rechten, vermeld in artikel 28 n°. 1 en 3 van het Wetboek van Strafrecht en, indien de veroordeelde niet militair is, tevens van het recht, vermeld in n°. 2 van dat artikel, kan worden uitgesproken bij veroordeeling wegens eenig opzettelijk gepleegd misdrijf, in dit Wetboek omschreven.

Art. 28.

De militair die ontzet is van het in artikel 28 n°. 2 van het Wetboek van Strafrecht vermelde recht, zal na het verstrijken van den duur der ontzetting, alleen in bijzondere gevallen ter beoordeeling van het hoofd van het daarbij betrokken Departement van Marine of van Oorlog, hetzij binnen zijn diensttijd worden opgeroepen om aan zijn verplichten krijgsdienst te voldoen, hetzij kunnen worden toegelaten tot eene verbintenis tot vrijwilligen krijgsdienst.

TITEL III.

Uitsluiting, vermindering en verhooging der strafbaarheid.

Art. 29.

Niet strafbaar is hij die in tijd van oorlog binnen de grenzen zijner bevoegdheid een naar de regelen van het oorlogsrecht geoorloofd feit begaat, of wiens bestraffing strijdig zoude zijn met een verdrag, geldende tusschen Nederland en de mogendheid waarmede Nederland in oorlog is, of met eenig voorschrift, ingevolge zoodanig verdrag vastgesteld.

Art. 30.

Voor de toepassing van artikel 39 *ter* van het Wetboek van Strafrecht wordt de doodstraf gelijkgesteld met levenslange gevangenisstraf.

Art. 31.

Indien een misdrijf, waarop bij het gemeene recht levenslange gevangenisstraf is gesteld, gepleegd is in tijd van oorlog door een aan de militaire rechtsmacht onderworpen persoon, en de rechter oordeelt dat de veiligheid van den staat de toepassing van de doodstraf eischt, kan de schuldige tot die straf worden veroordeeld.

Art. 32.

Indien een militair door het begaan van een misdrijf waarop hechtenis is gesteld, een dienstplicht schendt, wordt hij, onverminderd de toepassing van artikel 44 van het Wetboek van Strafrecht, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste den duur der op dat misdrijf gestelde hechtenis.

Art. 33.

Ten aanzien van een militair die, tijdens zijn verblijf in de straf- of in de tuchtklasse een misdrijf begaat, met het oogmerk om uit den militairen dienst ontslagen te worden, wordt, wanneer dat ontslag wordt uitgesproken, het maximum van de op het misdrijf gestelde tijdelijke gevangenisstraf verhoogd met de helft van den duur van den nog onvolbrachten diensttijd van den veroordeelde.

Art. 34.

Ten aanzien van een militair die opzettelijk met een militair van minderen rang aan eenig opzettelijk gepleegd misdrijf

deelneemt, wordt het maximum van de daarop gestelde tijdelijke gevangenisstraf met de helft verhoogd.

TITEL IV.

Poging.

Art. 35.

Ter zake van poging tot een misdrijf waarop de doodstraf is gesteld, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren opgelegd.

TITEL V.

Deelneming aan strafbare feiten.

Art. 36.

Ter zake van medeplichtigheid aan een misdrijf waarop de doodstraf is gesteld, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren opgelegd.

TITEL VI.

Samenloop van strafbare feiten.

Art. 37.

De betrekkelijke zwaarte der in dit Wetboek gestelde hoofdstaffen wordt bepaald door de volgorde van artikel 6, onverminderd de bepaling van artikel 61 van het Wetboek van Strafrecht.

De gevangenisstraf, gesteld in het Wetboek van Strafrecht, staat in zwaarte gelijk met de gevangenisstraf van dit Wetboek.

Art. 38.

Bij veroordeeling tot de doodstraf of tot levenslange gevangenisstraf kan daarnevens, behalve de in artikel 59 van het Wetboek van Strafrecht aangewezen straffen, geene andere worden opgelegd dan ontslag uit den militairen dienst met ontzetting van de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen.

Art. 39.

Bij samenloop van strafbare feiten op de wijze in de artikelen 57 en 58 van het Wetboek van Strafrecht bedoeld, worden de straffen van plaatsing in eene strafklasse opgelost in ééne straf, waarvan de duur wordt bepaald binnen de grenzen van artikel 19 van dit Wetboek.

TITEL VII.

Misdrijven naar het gemeene strafrecht alleen op klachte vervolgbaar.

Art. 40.

Indien een der misdrijven omschreven in de artikelen 245 en 281 van het Wetboek van Strafrecht, gepleegd is in tijd van oorlog, door een aan de militaire rechtsmacht onderworpen persoon, kan de vervolging ambtshalve plaats hebben.

TITEL VIII.

Verval van het recht tot strafvordering en van de straf.

Art. 41.

Het recht tot strafvordering wegens misdrijven, ter zake waarvan de doodstraf kan worden opgelegd, vervalt door verjaring in vier en twintig jaren.

Art. 42.

Het recht tot strafvordering ter zake van de misdrijven omschreven in de artikelen 82 en 133, vervalt door verjaring in twaalf jaren.

Art. 43.

De termijn van verjaring van het recht tot strafvordering ter zake van ongeoorloofde afwezigheid, van desertie en van het misdrijf omschreven in art. 133 vangt aan met den dag na dien waarop de afwezigheid is aangevangen.

Art. 44.

Indien de doodstraf niet is uitgevoerd binnen drie jaren nadat de veroordeeling onherroepelijk is geworden, wordt zij van rechtswege door levenslange gevangenisstraf vervangen.

TITEL IX.

Beteekenis van sommige in het wetboek voorkomende uitdrukkingen. — Uitbreiding der toepasselijkheid van sommige bepalingen.

Art. 45.

Onder militairen worden verstaan :

1°. de officieren van de zee- of landmacht, en wel :

a. de reserve-officieren van gezondheid en de reserve-militaire-apothekers, van het oogenblik waarop hun na hunne benoeming tot tijdelijk officier van gezondheid of tot tijdelijk militair apotheker op de door Ons te bepalen wijze zal zijn bekend gemaakt dat zij onder de militaire tucht staan, tot het oogenblik waarop zij als tijdelijk officier zijn ontslagen;

b. alle andere officieren van de zee- of landmacht, (met uitzondering van de onder n°. 2 van dit artikel begrepen officieren der marine-reserve en der reserve voor de landmacht en vrijwillig dienende officieren bij de landweer), van het oogenblik waarop door hen de militaire eed zal zijn afgelegd, tot het oogenblik waarop zij den militairen dienst verlaten ;

2°. de dienstplichtigen, benevens de vrijwillig dienenden bij een der korpsen, wapens, dienstvakken, dienstafdeelingen of inrichtingen van de zee- of landmacht, die ingevolge de voorwaarden van hun dienstverband een gedeelte van hunnen dienstdienst met groot verlof doorbrengen : zoo vaak en zoo lang zij in werkelijken dienst zijn tusschen het oogenblik waarop hun de bovenomschreven bekendmaking zal zijn gedaan, en het oogenblik waarop zij den militairen dienst verlaten ; alsmede wanneer zij, in dat tijdvak niet in werkelijken dienst zijnde, een der feiten plegen omschreven in de artikelen 92, 94 en 133 van dit Wetboek.

3°. alle andere vrijwillig dienenden bij een der korpsen, wapens, dienstvakken, dienstafdeelingen of inrichtingen van de zee- of landmacht : van het oogenblik waarop hun de bovenomschreven bekendmaking zal zijn gedaan, tot het oogenblik waarop zij den militairen dienst verlaten of de goedkeuring der verbintenis door het bevoegde gezag is geweigerd.

Art. 46.

Wordt geacht in werkelijken dienst te zijn :

A. de dienstplichtige :

1°. zoolang hij niet met groot verlof huiswaarts is gezonden ;

2°. ingeval hij met groot verlof huiswaarts is gezonden :

Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1901—1902.

a. zoodra hij, voor den werkelijken dienst opgeroepen, ter plaatse zijner bestemming is aangekomen ;

b. zoolang eenig onderzoek duurt, waartoe hij als verlofganger is opgeroepen ;

c. wanneer hij in uniform gekleed is.

B. de in artikel 45, n°. 2, bedoelde vrijwillig dienende :

1°. van het oogenblik waarop hij tot dienst of oefening opgeroepen, ter plaatse zijner bestemming is aangekomen, totdat hij met groot verlof vertrekt ;

2°. zoolang hij dienst verricht ;

3°. wanneer hij militair onderricht ontvangt ;

4°. wanneer hij in uniform gekleed is.

Art. 47.

Onder militairen worden mede begrepen :

1°. zij die bestemd zijn voor de krijgsmacht in de koloniën of bezittingen van het rijk buiten Europa, van het oogenblik waarop hun de in artikel 45 n°. 1, *a*, omschreven bekendmaking zal zijn gedaan, benevens zij die behooren tot die krijgsmacht, zoo lang de genoemde personen zich buiten de koloniën of bezittingen of aan boord van een Nederlandsch oorlogsvaartuig bevinden ;

2°. de tot eenigen militairen dienst gebruikt wordende gewezen militairen, van het oogenblik waarop hun opnieuw de in artikel 45 n°. 1, *a* omschreven bekendmaking zal zijn gedaan.

In dit geval worden zij geacht den laatstelijk door hen bekleeden rang of den hoogereren, die hun bij of na het verlaten van den militairen dienst is toegekend, te bekleeden ;

3°. de militiecommissarissen telkens wanneer zij als zoodanig dienst verrichten.

Art. 48.

Gewezen militairen worden ten aanzien van beleedigingen en feitelijkheden door hen binnen een jaar na het verlaten van den militairen dienst hunnen vroegeren nog in dienst zijnden meerderen ter zake van vroegere dienstaangelegenheden aangedaan, gelijkgesteld met militairen.

Art. 49.

Vreemde militairen die eene op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht met toestemming van eene militaire overheid vergezellen of volgen, krijgsgevangenen en de in geval van een oorlog waarin Nederland niet betrokken is, hier te lande toegelaten militairen van een der oorlogvoerende mogendheden worden ten aanzien van door hen begane strafbare feiten, waartegen is voorzien bij het gemeene recht of bij de Titels IV—VI van het Tweede Boek van dit Wetboek, met inachtneming van den door hen bekleeden rang gelijkgesteld met Nederlandsche militairen.

Naar gelang van de krijgsmacht bij welke of onder welke bewaring zij zich bevinden, worden zij geacht tot de zee- of tot de landmacht te behooren.

Art. 50.

In de uitdrukking „hij die.....”, gebezigd in de omschrijving van een misdrijf, wordt onder het woord „hij” verstaan ieder aan de militaire rechtsmacht onderworpen persoon.

Art. 51.

De verhouding van meerdere tot mindere bestaat tusschen militairen :

- 1°. krachtens hoogerem militairen rang;
- 2°. bij gelijkheid van rang, krachtens meerderen ouderdom daarin, doch alleen in betrekking tot dienst-aangelegenheden;
- 3°. onafhankelijk van hun rang of stand, wanneer en voor zoover de eene, hetzij krachtens zijne betrekking als bevelvoerend militair, hetzij krachtens beschikking van het bevoegd gezag, den anderen onder zijne bevelen heeft.

Art. 52.

Onder onderofficieren worden verstaan de militairen, die eenigen militairen rang bekleeden bij de zeemacht beneden dien van adelborst der eerste klasse en van buitengewoon adelborst der marine-reserve, en bij de landmacht beneden dien van tweeden luitenant.

Onder mindere militairen worden verstaan de militairen die geen rang bekleeden.

Art. 53.

Onder schildwacht wordt verstaan ieder militair, die met geweer of getrokken zijdgeweer gewapend of van een door Ons vast te stellen kenteeken voorzien, op post of op uitkijk is gesteld.

Art. 54.

Onder oorlogsvaartuig wordt verstaan elk ten behoeve der zeemacht gebezigd vaartuig, waarover een militair der zeemacht het bevel voert.

Art. 55.

Zoodra aan een gedeelte der krijgsmacht op de door Ons te bepalen wijze is bekend gemaakt, dat het door het militair gezag is aangewezen, hetzij ter deelneming aan eene militaire expeditie, hetzij ter bestrijding eener vijandelijke macht, hetzij ter handhaving der onzijdigheid van den staat, hetzij ter voldoening aan eene vordering van het bevoegd gezag in geval van oproerige beweging, wordt ten aanzien van dat gedeelte, totdat die taak is geëindigd, tijd van oorlog aanwezig geacht, en worden ten aanzien van datzelfde gedeelte de personen tegenover wie het geweld der wapenen wordt of kan worden aangewend, gelijkgesteld met den vijand.

Art. 56.

Waar gesproken wordt van een misdrijf, gepleegd in tijd van oorlog, wordt daaronder mede begrepen het geval, dat de schuldige het misdrijf pleegt met het oog op een door hem aanstaand geacht oorlog tegen Nederland.

Art. 57.

Waar gesproken wordt van een misdrijf, gepleegd bij een gevecht met den vijand, wordt daaronder mede begrepen het geval, dat de schuldige het misdrijf pleegt met het oog op een door hem aanstaand geacht gevecht of bij een terugtocht uit een gevecht met den vijand.

Art. 58.

Voor de toepassing der artikelen 132, 136 en 141—143 wordt de krijgsmacht geacht op voet van oorlog gebracht te zijn, zoodra in den zin van dit Wetboek tijd van oorlog bestaat, en wordt met eene op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht gelijkgesteld het oorlogsvaartuig, dat zich ergens bevindt waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is.

Art. 59.

De straffen bij dit Wetboek gesteld op de misdrijven, omschreven in de artikelen 61, 62, 66, 68—74, 78 en 79 en in de Titels IV, V en VII van het Tweede Boek van dit Wetboek, zijn mede toepasselijk, wanneer een dier feiten wordt gepleegd tegen of met betrekking tot de bondgenooten van den staat of personen die deel uitmaken van hunne krijgsmacht in een gemeenschappelijken oorlog, onder voorwaarde dat bij wet of traktaat wederkeerigheid gewaarborgd zij.

Art. 60.

Onder feiten in dienst gepleegd, worden mede begrepen feiten gepleegd ter zake van dienst-aangelegenheden.

T W E E D E B O E K.**M I S D R I J V E N.****T I T E L I.**

Misdrijven tegen de veiligheid van den staat.

Art. 61.

De militair, die in tijd van oorlog opzettelijk den vijand hulp verleent of den staat tegenover den vijand benadeelt, wordt als schuldig aan militair verraad gestraft met den dood, levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

Gelijke straf is toepasselijk op den militair die in tijd van oorlog tot het plegen van militair verraad samenspant.

Art. 62.

Als schuldig aan verspieding kan met den dood gestraft worden :

- 1°. hij die opzettelijk ten behoeve van den vijand eene inlichting betreffende eenig krijgsbelang tracht in te winnen aan boord van een vaartuig der krijgsmacht, binnen de voorpostenlinie, in eene versterkte of bezette plaats of post, of in eene inrichting van de zee- of landmacht;
- 2°. hij die in tijd van oorlog ter sluik, onder een valsch voorgeven, door middel van eene vermomming of langs een anderen dan den gewonen toegang binnen eene van de in n°. 1 vermelde plaatsen tracht te komen, aldaar in dier voege aanwezig wordt gevonden, of zich op eene van die wijzen of door een van die middelen van daar tracht te verwijderen;
- 3°. hij die in tijd van oorlog opzettelijk eene opneming doet of eene afbeelding of beschrijving maakt, betreffende eenige zaak van militair belang.

De bepaling van n°. 2 en 3 is niet toepasselijk, indien den rechter blijkt, dat de dader niet ten behoeve van den vijand heeft gehandeld.

Art. 63.

Hij die in tijd van oorlog opzettelijk in strijd met eene door hem in Nederlandsche krijgsgevangenschap gegeven belofte zich verwijderd of eene door hem gegeven belofte of aangegomen voorwaarde, waaronder hij uit de Nederlandsche krijgsgevangenschap tijdelijk of voorgoed ontslagen is, schendt, of die daartoe samenspant, kan met den dood gestraft worden.

Art. 64.

De in geval van een oorlog waarin Nederland niet betrokken is, hier te lande toegelaten militair van eene der oorlogvoerende mogendheden, die opzettelijk in strijd met eene door hem gegeven belofte zich verwijderd of eene door hem gegeven belofte of aangenomen voorwaarde waaronder hem verlof is verleend om zich tijdelijk of voorgoed te verwijderen, schendt, of die daartoe samenspannt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Art. 65.

De militair die, hetzij eenige handeling waarvan hij weet, althans redelijkerwijze kan vermoeden, dat de staat daardoor in gevaar van oorlogsverwikkeling wordt gebracht, opzettelijk, zonder daartoe gerechtigd te zijn, verricht, hetzij opzettelijk eenig voorschrift tot handhaving van de goede betrekkingen van den staat met andere mogendheden van regeeringswege gegeven en bekend gemaakt, overtreedt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Art. 66.

De militair die opzettelijk hetzij een bescheid, bericht of inlichting omtrent eenig middel van verdediging waarvan hij weet dat de geheimhouding door het belang van den staat wordt geboden, bekend maakt aan een ander dan die daarmede uit den aard zijner betrekking bekend mag zijn, hetzij eenig tot het krijgsmaterieel behoorend voorwerp waarvan hij weet dat de samenstelling in het belang van den staat geheim moet blijven, overgeeft aan een ander dan die het uit den aard zijner betrekking in handen mag hebben, hetzij toelaat dat zoodanig persoon zulk een bescheid, bericht of inlichting verkrijgt of zulk een voorwerp in handen krijgt, hetzij bij die verkrijging behulpzaam is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Art. 67.

Tegen den deelnemer aan eenige in dezen Titel vermelde samenspanning, die, vóórdat de overheid met het bestaan daarvan bekend is, haar op zoodanige wijze daarvan kennis geeft, dat dientengevolge het plegen van het voorgenomen misdrijf wordt voorkomen, is de strafvervolgung uitgesloten.

Deze bepaling geldt niet voor hem van wien blijkt, dat hij aanlegger is.

TITEL II.

Schending van krijgsplichten, zonder oogmerk om den vijand hulp te verleenen of den staat tegenover den vijand te benadeelen.

Art. 68.

Met den dood kan gestraft worden de militair die, in tijd van oorlog, opzettelijk:

- 1°. eenige onder zijne bevelen staande versterkte of bezette plaats of post, vloot of leger of deel daarvan aan den vijand overgeeft of in 's vijands macht doet of laat overgaan, zonder daarvoor of daarbij alles gedaan of bedongen te hebben wat zijn plicht onder die omstandigheden van hem eischte;
- 2°. de onder zijne bevelen staande plaats, post of vaartuig der krijgsmacht buiten noodzaak eigendunkelijk ontrent of verlaat;
- 3°. bij een gevecht met den vijand zijn plicht om met de onder zijne bevelen staande krijgsmacht den vijand op te zoeken, tegen hem op te rukken, aan het gevecht deel te nemen, den vijand te vervolgen of tegenover hem stand te houden, verzaakt;

- 4°. de onder zijne bevelen staande krijgsmacht, geheel of ten deele, buiten noodzaak naar onzijdig gebied doet of laat overgaan.

Art. 69.

Met den dood kan gestraft worden:

- 1°. hij die opzettelijk bij een gevecht met den vijand of in eene door den vijand aangevallen of met aanval bedreigde plaats of post zonder uitdrukkelijken last van of vanwege den ter plaatse aanwezigen met het hoogste gezag bekleeden militair het teken van overgave geeft;
- 2°. hij die, in tijd van oorlog, het krijgsvolk tracht te misleiden, te ontmoedigen of in verwarring te brengen.

Art. 70.

Met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren wordt gestraft:

- 1°. de militair, die opzettelijk bij een gevecht met den vijand, met schending van zijn plicht als militair, hetzij op de vlucht gaat, hetzij eenig oorlogsmaterieel vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, hetzij zich ontdoet van eenig wapen, munitie of krijgstoerusting, hem van rijkswegen verstrekt of tot zijne voorgeschreven wapening of uitrusting behorende, hetzij zich krijgsgevangen geeft;
- 2°. de militair, die zich in tijd van oorlog opzettelijk, hetzij ter sluik, hetzij door een listigen kunstgreep of een samenweefsel van verdichtsel, hetzij door dronkenschap of zelfverminking aan het gevecht of aan het oogenblikkelijk gevaar in het gevecht onttrekt.

De schuldige kan met den dood gestraft worden, indien hij tevens een anderen militair tot eene der onder 1°. en 2°. van dit artikel omschreven handelingen aanzet, alsmede indien hij het misdrijf begaat als bevelvoerend militair.

Art. 71.

Hij die, in tijd van oorlog, opzettelijk eene militaire operatie doet mislukken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

De schuldige kan met den dood gestraft worden, indien hij het misdrijf begaat als bevelvoerend militair of als belast zijnde met het bestuur of toezicht over benodigdheden ten dienste van de vloot of het leger.

Art. 72.

Met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren wordt gestraft:

- 1°. hij die zonder verlof van of vanwege den ter plaatse aanwezigen met het hoogste gezag bekleeden militair zich in betrekking stelt tot iemand die zich bij de vijandelijke krijgsmacht of in 's vijands macht bevindt of tot een onderdaan eener vijandelijke mogendheid of macht;
- 2°. hij die, een bescheid, bericht, inlichting of vraag van iemand die zich bij de vijandelijke krijgsmacht of in 's vijands macht bevindt of van een onderdaan eener vijandelijke mogendheid of macht ontvangen of onderschept hebbende, opzettelijk nalaat daarvan dadelijk aan de militaire overheid mededeeling te doen;
- 3°. hij die in tijd van oorlog eene gebeurtenis, bijzonderheid of beschouwing, welke ruchtbaarheid eenig

krijgsbelang kan schaden, opzettelijk bekend maakt, zonder van ambtswege daartoe verplicht of bevoegd te zijn.

Art. 73.

Hij die, in tijd van oorlog, weigert of opzettelijk nalaat te gehoorzamen aan een bevel of vordering, gedaan door een daartoe bevoegden militair, of zoodanig bevel of vordering eigen-dunkelijk overschrijdt, of opzettelijk eenigen maatregel door een militair in het belang der krijgsmacht of van den dienst ondernomen of bevolen, belet, belemmert of verijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Het maximum der gestelde gevangenisstraf wordt verdubbeld:

- 1°. indien de schuldige opzettelijk het misdrijf blijft plegen, nadat een militair hem uitdrukkelijk op zijne strafbaarheid gewezen heeft;
- 2°. indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige eene hem wegens gelijk misdrijf opgelegde straf geheel of ten deele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden; of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard;
- 3°. indien twee of meer personen gezamenlijk of ten gevolge van samenspanning het misdrijf plegen;
- 4°. indien de schuldige tevens een ander aanzet zijn voorbeeld te volgen;
- 5°. indien de schuldige het misdrijf pleegt bij een gevecht met den vijand.

Indien het in het eerste lid omschreven misdrijf vergezeld gaat van twee of meer der in n°. 1—5 vermelde omstandigheden, wordt gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren opgelegd.

Art. 74.

De samenspanning tot een der in de artikelen 68—73 omschreven misdrijven wordt gestraft gelijk de poging.

De bepaling van artikel 67 is toepasselijk.

Art. 75.

Hij die tegenover den vijand opzettelijk handelt in strijd met eenige bepaling voorkomende in een verdrag, geldende tusschen Nederland en de mogendheid waarmede Nederland in oorlog is, of met eenig voorschrift ingevolge zoodanig verdrag vastgesteld, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Met gelijke straf wordt gestraft de meerdere, die opzettelijk toelaat dat een zijner minderen zoodanig feit begaat.

Art. 76.

De militair die opzettelijk eenig niet aan het buitrecht onderworpen goed als oorlogsbuit neemt, zonder oogmerk om zich dat goed wederrechtelijk toe te eigenen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Art. 77.

De militair die opzettelijk eene met den vijand als zoodanig gesloten overeenkomst wederrechtelijk schendt, kan met den dood gestraft worden.

Art. 78.

Hij aan wiens schuld te wijten is dat, in tijd van oorlog,

eenige versterkte of bezette plaats of post, of wel de vloot of het leger of eenig deel daarvan voor de krijgsmacht verloren gaat, dat eene militaire operatie mislukt, of dat een vaartuig der krijgsmacht onbruikbaar wordt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien de schuldige het misdrijf pleegt als bevelvoerend militair of als belast zijnde met het bestuur of toezicht over benoedigheden ten dienste van de vloot of het leger, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Art. 79.

De militair aan wiens schuld te wijten is, dat eenige versterkte of bezette plaats of post, of wel de vloot of het leger of eenig deel daarvan door den vijand wordt vervallen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien de schuldige het misdrijf pleegt als bevelvoerend militair wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

TITEL III.

Misdrijven waardoor de militair zich aan de vervulling van zijne dienstverplichtingen onttrekt.

Art. 80.

De militair, wiens ongeoorloofde afwezigheid aan zijne schuld is te wijten, wordt gestraft:

- 1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden indien die afwezigheid in tijd van vrede ten minste één dag en niet langer dan dertig dagen duurt;
- 2°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden indien die afwezigheid in tijd van vrede hem eene reis, waartoe het bevel hem bekend was of redelijkerwijze door hem kon vermoed worden, naar of van eene plaats buiten het rijk in Europa of eene andere zoodanige bevolen reis met een oorlogsvaartuig geheel of gedeeltelijk doet verzuimen;
- 3°. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar indien die afwezigheid in tijd van oorlog niet langer dan vier dagen duurt;
- 4°. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden indien die afwezigheid in tijd van oorlog hem een bevolen reis zooals in n°. 2 is omschreven, geheel of gedeeltelijk doet verzuimen of eene ontmoeting met den vijand doet misloopen.

Art. 81.

De militair die zich schuldig maakt aan opzettelijke ongeoorloofde afwezigheid, wordt gestraft:

- 1°. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar indien die afwezigheid in tijd van vrede ten minste één dag en niet langer dan dertig dagen duurt;
- 2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren indien die afwezigheid in tijd van oorlog niet langer dan vier dagen duurt.

Art. 82.

Als schuldig aan desertie wordt gestraft de militair:

- 1°. die zich verwijderd met het oogmerk om zich voorgoed aan zijne dienstverplichtingen te onttrekken, het oorlogsgevaar te ontgaan, naar den vijand over te loopen of, zonder daartoe gerechtigd te zijn, bij eene andere mogendheid of macht in krijgsdienst te treden;
- 2°. wiens ongeoorloofde afwezigheid, in tijd van vrede langer dan dertig, in tijd van oorlog langer dan vier dagen duurt;

30. die zich schuldig maakt aan opzettelijke ongeoorloofde afwezigheid en daardoor een bevolen reis, zooals in artikel 80 n°. 2 is omschreven, niet of niet geheel medemaakt.

Desertie in tijd van vrede gepleegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Desertie in tijd van oorlog gepleegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden.

Art. 83.

Het maximum der in de artikelen 81 en 82 bepaalde straffen wordt verdubbeld:

10. indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige eene hem hetzij wegens desertie, hetzij wegens opzettelijke ongeoorloofde afwezigheid bij vonnis opgelegde straf geheel of ten deele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden; of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard;

20. indien twee of meer personen gezamenlijk of ten gevolge van samenspanning het misdrijf plegen;

30. indien de schuldige is bevelvoerend militair;

40. indien hij het misdrijf pleegt, terwijl hij is dienstdoende;

50. indien hij zich naar of in het buitenland verwijdert;

60. indien hij, zich van een vaartuig der krijgsmacht verwijderende, het misdrijf pleegt met behulp van eene tot de krijgsmacht behorende sloep of ander licht vaartuig;

70. indien hij het misdrijf pleegt met medeneming van een ten behoeve der krijgsmacht gebezigd dier, een wapen of munitie.

Indien het in artikel 81 omschreven misdrijf of het misdrijf van desertie in tijd van vrede vergezeld gaat van twee of meer der in n°. 1—7 vermelde omstandigheden, wordt het maximum der in dit artikel gestelde gevangenisstraf nogmaals met de helft daarvan verhoogd.

Art. 84.

Met den dood kan gestraft worden:

10. desertie naar den vijand;

20. desertie, in tijd van oorlog, van een oorlogsvaartuig op brandwacht liggende, van de veiligheidstroepen, of uit eene door den vijand aangevallen of met aanval bedreigde plaats of post;

30. desertie met het oogmerk om in een door den schuldige aanstaand geachten oorlog van den staat met eene andere mogendheid of macht bij deze in krijgsdienst te treden.

Art. 85.

Naar de onderscheidingen gemaakt in de artikelen 81 en 82—84 en met de daarbij bepaalde straffen wordt gestraft de militair, die zich opzettelijk door een listigen kunstgreep of een samenweefsel van verdichtsels tijdelijk of voorgoed aan de vervulling zijner dienstverplichtingen onttrekt, of die zich opzettelijk daarvoor ongeschikt maakt of laat maken.

Met afwezigheid wordt ten aanzien van die artikelen gelijkgesteld de tijd, gedurende welken de militair op een der voorschreven wijzen de vervulling zijner dienstverplichtingen verzaakt heeft.

Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren wordt gestraft hij die opzettelijk een militair op diens verzoek voor de verdere vervulling zijner dienstverplichtingen tijdelijk of voorgoed ongeschikt maakt.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Art. 86.

Hij die een verlof pas valschelijk opmaakt of vervalscht, of die zoodanig stuk op een valschen naam of voornaam of met aanwijzing eener valsche hoedanigheid doet afgeven, met het oogmerk om het te gebruiken of door een militair te doen gebruiken als ware het echt en onvervalscht of als ware de inhoud in overeenstemming met de waarheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Met gelijke straf wordt gestraft de militair die opzettelijk gebruik maakt van een valschen of vervalschten verlof pas als ware hij echt en onvervalscht of als ware de inhoud in overeenstemming met de waarheid.

Art. 87.

De militair die opzettelijk van eens anders reis pas, veiligheidskaart, reisorder, of verlof pas gebruik maakt, als ware hij de daarin genoemde persoon, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Art. 88.

Indien een der misdrijven, omschreven in de artikelen 86 of 87 van dit Wetboek of in de artikelen 228, 229 of 231 van het wetboek van Strafrecht, door een militair in tijd van oorlog wordt gepleegd, ten einde het misdrijf van desertie gemakkelijk te maken, wordt hem gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren opgelegd.

Art. 89.

De samenspanning tot een der in dezen Titel omschreven misdrijven wordt gestraft gelijk de poging.

De bepaling van artikel 67 is toepasselijk.

Art. 90.

Onder zich verwijderen wordt in dezen Titel verstaan het zich verwijderen, alsmede het zich schuil houden, afwezig blijven of achterblijven van de plaats of de plaatsen, waar de militair zich ter vervulling van de op hem rustende dienstverplichtingen behoort te bevinden; onder afwezigheid het afwezig zijn van die plaats of die plaatsen.

Art. 91.

Met den militair wordt ten aanzien van dezen Titel gelijkgesteld hij die krachtens artikel 28 is opgeroepen om aan zijn verplichten krijgsdienst te voldoen.

TITEL IV.

Misdrijven tegen de ondergeschiktheid.

Art. 92.

De militair die opzettelijk een meerdere, hetzij in het openbaar mondeling of door een geschrift of afbeelding, hetzij in zijne tegenwoordigheid mondeling of door een gebaar of daad, hetzij door een toegezonden of aangeboden geschrift of afbeelding, beleedigt of met eenig kwaad bedreigt, hetzij hem uitscheldt, beschimpt of in zijne tegenwoordigheid bespot, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Art. 93.

De militair die een geschrift of afbeelding waarin hij weet dat eene belediging voor een meerdere voorkomt, verspreidt, ten toon stelt, aanslaat of ter verspreiding in voorraad heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Art. 94.

De militair die opzettelijk een meerdere door eenige feitelijkheid beledigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Art. 95.

Wanneer een militair opzettelijk tegen een meerdere een der in de artikelen 261, 262 en 268 van het Wetboek van Strafrecht omschreven misdrijven pleegt, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar boven de aldaar gestelde maxima.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt het maximum nogmaals met een jaar verhoogd.

De bepalingen van de artikelen 267 en 269 van het Wetboek van Strafrecht zijn in deze gevallen niet van toepassing.

Art. 96.

De militair die naar aanleiding van eene dienstzake eene meerdere tot tweegevecht uitdaagt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Met gelijke straf worden gestraft de militair die opzettelijk zoodanige uitdaging overbrengt, en de meerdere die haar aanneemt.

De militaire getuigen en geneeskundigen die, wetende dat de uitdaging naar aanleiding van eene dienstzake plaats had, het daaropvolgende tweegevecht bijwonen, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Art. 97.

De militair die tegen beter weten eene aantijging, klachte of aangifte tegen of over een meerdere inbrengt of inzendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Art. 98.

De militair die weigert of opzettelijk nalaat te gehoorzamen aan eenig dienstbevel, of die zoodanig bevel eigendunkelijk overschrijdt, wordt, als schuldig aan opzettelijke ongehoorzaamheid, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en negen maanden.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren opgelegd.

Het maximum der gestelde straffen wordt verdubbeld:

- 1°. indien de schuldige opzettelijk in zijne ongehoorzaamheid volhardt, nadat een meerdere hem uitdrukkelijk op zijne strafbaarheid heeft gewezen;
- 2°. indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige eene hem wegens gelijk misdrijf bij vonnis opgelegde straf geheel of ten deele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden; of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard;
- 3°. indien twee of meer personen gezamenlijk of ten gevolge van samenspanning het misdrijf plegen;

4°. indien de schuldige tevens een anderen militair tot het misdrijf aanzet;

5°. indien hij het misdrijf pleegt bij een gevecht met den vijand.

Indien het in het eerste of het in het tweede lid omschreven misdrijf vergezeld gaat van twee of meer der in n°. 1—5 vermelde omstandigheden, wordt het maximum der in het derde lid gestelde gevangenisstraf nogmaals met de helft daarvan verhoogd.

De doodstraf kan worden opgelegd, indien het bevel het werkdadig optreden tegen den vijand, of de bestrijding van oogenblikkelijk zeegevaar betrof.

Art. 99.

Indien de ongehoorzaamheid van den militair aan onachtzaamheid is te wijten, wordt hij gestraft:

- 1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog;
- 2°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, indien het bevel de in het slot van het vorig artikel omschreven strekking had.

Art. 100.

De militair die opzettelijk een meerdere feitelijk bedreigt met geweld, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Art. 101.

De militair die opzettelijk een meerdere feitelijk aanrandt, zich met geweld of bedreiging met geweld tegen hem verzet, hem van zijn vrijheid van handelen berooft, of hem door geweld of bedreiging met geweld dwingt tot het volvoeren of tot het nalaten eener dienstverrichting, wordt, als schuldig aan feitelijke insubordinatie, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Indien het feit eenig lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Art. 102.

Feitelijke insubordinatie, gepleegd met voorbedachten rade, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Indien het feit eenig lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Art. 103.

Feitelijke insubordinatie, gepleegd door twee of meer verenigde militairen, wordt als muitery, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

De schuldige wordt gestraft:

- 1°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien het door hem gepleegde misdrijf of de daarbij door hem gepleegde feitelijkheid eenig lichamelijk letsel ten gevolge heeft;
- 2°. met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren, indien zij den dood ten gevolge hebben.

Art. 104.

Met den dood kan gestraft worden :

- 1°. feitelijke insubordinatie in tijd van oorlog;
- 2°. mouterij aan boord van een oorlogsvaartuig zich ergens bevindende waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is.

Art. 105.

Indien een der in de artikelen 101—104 n°. 1 omschreven misdrijven buiten dienst wordt gepleegd, wordt, in de gevallen omschreven in de artikelen 101, 102 en 103 1ste lid en 2de lid, n°. 1, het maximum der tijdelijke gevangenisstraf met drie jaren verminderd en in de gevallen omschreven in de artikelen 103, 2de lid, n°. 2 en 104, n°. 1, gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren opgelegd.

Art. 106.

Indien een feit, hetwelk in de strafbepaling van artikel 101 of van artikel 102, al dan niet in verband met artikel 105, valt, tevens valt in eene zwaardere strafbepaling van het gemeene recht, wordt deze laatste toegepast doch wordt tevens het maximum der daarbij gestelde gevangenisstraf met twee jaren verhoogd.

Art. 107.

Het maximum der tijdelijke gevangenisstraf, gesteld bij de artikelen 101—105, wordt met een derde verhoogd, indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige eene gevangenisstraf, aan hem opgelegd wegens een der misdrijven, omschreven etzij in een van die artikelen, hetzij in een der artikelen, vermeld in artikel 422 van het Wetboek van Strafrecht, geheel of ten deele heeft ondergaan of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden; of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard.

Art. 108.

Wanneer vijf of meer militairen samenrotten om in vereeniging hun plicht te verzaken, worden zij, indien het tot eenige feitelijke of bedreiging daarmede gekomen is, behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de bijzondere door hem bedreven feiten, als schuldig aan militair oproer, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, of aan boord van een oorlogsvaartuig zich ergens bevindende waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is, wordt levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren opgelegd.

Art. 109.

De belhamels onder de deelnemers aan militair oproer worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, of aan boord van een oorlogsvaartuig zich ergens bevindende waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is, kan de doodstraf worden opgelegd.

Art. 110.

De deelnemers aan de samenrotting tot militair oproer die tot de orde terugkeeren, voordat het tot eenige feitelijke of bedreiging daarmede gekomen is, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Indien de samenrotting is gepleegd in tijd van oorlog, of aan boord van een oorlogsvaartuig zich ergens bevindende waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is, wordt gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden opgelegd.

Ten aanzien van de belhamels wordt het maximum der gestelde straffen verdubbeld.

Art. 111.

De samenspanning tot ongehoorzaamheid, mouterij of militair oproer wordt gestraft gelijk de poging.

De bepaling van artikel 67 is toepasselijk.

Art. 112.

Ten aanzien van de in dezen Titel omschreven feiten wordt eene troepenafdeeling belast met wacht- of patrouilledienst of een schildwacht gelijkgesteld met een meerdere, behalve ingeval het feit is begaan door hem aan wien zij, als zoodanig, ondergeschikt zijn.

TITEL V.*Schending van verschillende dienstplichten.***Art. 113.**

De schildwacht die zijn post eigendunkelijk verlaat, eene als zoodanig op hem rustende verplichting niet nakomt, of zich in een toestand brengt of laat brengen waarin zij dien dienst als schildwacht niet naar behooren kan verrichten, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren opgelegd.

Indien de schuldige zich bevond aan boord van een oorlogsvaartuig in nood verkeerende of in tijd van oorlog op brandwacht liggende, bij veiligheidstroepen in tijd van oorlog, of in eene door den vijand aangevallen of met aanval bedreigde plaats of post, kan de doodstraf worden opgelegd.

Met gelijke straffen worden gestraft de officier van de wacht aan boord van een oorlogsvaartuig of de militair die hem tijdelijk vervangt, de machinist, hoofd der wacht aan boord van een oorlogsvaartuig, en de bevelhebber van eenige wacht, ronde of patrouille of van eenige met de uitoefening van den veiligheidsdienst in tijd van oorlog belaste troepenafdeeling die als zoodanig gelijke handelingen plegen.

Indien andere militairen, behoorende tot eenige wacht, ronde of patrouille of tot eenige met de uitoefening van den veiligheidsdienst in tijd van oorlog belaste troepenafdeeling, gelijke handelingen plegen, zijn de eerste drie leden van dit artikel op hen van toepassing, behoudens dat de maxima dier straffen in de gevallen van het eerste en het tweede lid van dit artikel met de helft verminderd worden, en in de gevallen van het derde lid van dit artikel gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren wordt opgelegd.

Art. 114.

De militair die zich opzettelijk, hetzij ter sluik, hetzij door een listigen kunstgreep of een samenweefsel van verdichtfels, hetzij door dronkenschap of zelfverminking aan eenigen gevaarlijken dienst onttrekt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren opgelegd.

Art. 115.

De militair die zich opzettelijk, hetzij ter sluik, hetzij door een listigen kunstgreep of een samenweefsel van verdichtfels tijdelijk of voorgoed aan de vervulling van eene bepaalde soort van dienstverplichtingen onttrekt, of die zich opzettelijk daarvoor ongeschikt maakt of laat maken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren opgelegd.

Met gelijke straffen wordt gestraft hij die opzettelijk een

militair op diens verzoek voor de vervulling van een bepaalde soort van dienstverplichtingen ongeschikt maakt.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt het maximum der gevangenisstraf met vier jaren verhoogd.

Art. 116.

De militair die opzettelijk aan de overheid eene onjuiste ambtelijke mededeeling doet of overbrengt, of opzettelijk nalaat aan de bevoegde overheid eene mededeeling te doen, die hij van ambtswege doen moest of waarvan de verzwijging het belang van den dienst of van den staat kan schaden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren opgelegd.

Art. 117.

De militair aan wiens schuld te wijten is dat, in tijd van oorlog, aan de overheid eene onjuiste ambtelijke mededeeling wordt gedaan, of overgebracht, of wordt nagelaten aan de bevoegde overheid eene mededeeling te doen, die van ambtswege gedaan moest worden of waarvan de verzwijging het belang van den dienst of van den staat kan schaden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Art. 118.

De militair die opzettelijk, zonder daartoe bevoegd te zijn, eenigen maatregel in het belang der krijgsmacht of van den dienst ondernomen of bevolen, belet, belemmert of verijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren opgelegd.

Art. 119.

De militair, die opzettelijk nalaat eenig door Ons of van Onzenwege vastgesteld dienstvoorschrift op te volgen, of die zoodanig voorschrift eigendunkelijk overschrijdt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden.

Indien het feit gepleegd is in tijd van oorlog wordt gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren opgelegd.

Art. 120.

De samenspanning tot een der in de artikelen 113—118 omschreven misdrijven wordt gestraft gelijk de poging.

De bepaling van artikel 67 is toepasselijk.

Art. 121.

De militair die door misbruik of aanmatiging van gezag iemand dwingt iets te doen, niet te doen, of te dulden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Art. 122.

De militair die door misbruik van zijn invloed als meerdere tegenover een mindere, dezen overhaalt iets te doen, niet te doen, of te dulden, wordt, indien daaruit eenig nadeel kan ontstaan, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Art. 123.

De militair die, met het oogmerk om zich of een ander voor bestraffing, terechtwijzing of afkeuring te vrijwaren of een ander aan onverdiende bestraffing, terechtwijzing of afkeuring bloot te stellen, hetzij een mindere door gift, belofte of misleiding weerhoudt van of overhaalt tot het doen van een beklag, verzoek, klachte of aangifte, hetzij een stuk of aangelegenheid onthoudt aan de kennismaking van den bevoegden meerdere, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Art. 124.

De militair die opzettelijk, hetzij met overschrijding van zijne bevoegdheid, hetzij in eene aangelegenheid die vreemd is aan de belangen van den dienst, een mindere beveelt iets te doen, niet te doen of te dulden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Art. 125.

De militair die opzettelijk een mindere uitscheldt, hem uitvloekt, beschimpt of in zijne tegenwoordigheid bespot, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden.

Indien het feit in dienst wordt gepleegd, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden.

Art. 126.

De militair die in dienst opzettelijk een mindere slaat of stompt of hem op andere wijze pijn veroorzaakt of hem feitelijk bedreigt met geweld, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit eenig lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Valt het feit tevens in eene zwaardere strafbepaling van het gemeene recht, dan wordt deze toegepast.

Art. 127.

De militair die opzettelijk toelaat, dat een mindere een misdrijf pleegt, of die, getuige van een door een mindere gepleegd misdrijf, opzettelijk nalaat tegen den dader de door het belang der zaak gevorderde maatregelen van geweld naar vermogen aan te wenden, wordt gestraft gelijk de medeplichtige.

Art. 128.

Hij die, kennis dragende van eenige in dit Wetboek strafbaar gestelde samenspanning tot misdrijf of van een voornemen tot het plegen van een misdrijf ter zake waarvan de doodstraf kan worden opgelegd, of van een misdrijf tegen de veiligheid van den staat, desertie in tijd van oorlog, feitelijke insubordinatie of militair oproer, op een tijdstip waarop het plegen van het misdrijf nog kan worden voorkomen, opzettelijk nalaat daarvan tijdig voldoende kennis te geven hetzij aan de overheid, hetzij aan den bedreigde, wordt, indien het misdrijf is gevolgd, gestraft gelijk de medeplichtige.

Gelijke straf is toepasselijk op hem die, kennis dragende van eenig in het eerste lid vermeld reeds gepleegd misdrijf op een tijdstip waarop de gevolgen nog kunnen worden afgewend, opzettelijk nalaat daarvan gelijke kennisgeving te doen.

Art. 129.

De bepalingen van het vorig artikel betreffende het doen van kennisgeving zijn niet van toepassing op hem die door de kennisgeving gevaar voor een strafvervolgning zou doen ontstaan voor zich zelven, voor een zijner bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie of in den tweeden of derden graad der zijlinie, voor zijn echtgenoot of gewezen echtgenoot, of voor een ander, bij wiens vervolging hij zich, uit hoofde van zijn ambt of beroep, van het afleggen van getuigenis zou kunnen verschoonen.

Art. 130.

Hij die, mondeling of bij geschrifte, een militair opruit tot eenig misdrijf, in dit Wetboek omschreven of door hem te begaan onder een der in artikel 44 van het Wetboek van Strafrecht vermelde omstandigheden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren wordt opgelegd, indien de opruiing betreft een der misdrijven, omschreven in de artikelen 92—101 of 121 van het Wetboek van Strafrecht, desertie of ongehoorzaamheid in tijd van oorlog, of munitie of militair oproer buiten tijd van oorlog.

De doodstraf kan worden opgelegd:

10. indien de opruiing geschiedt in tijd van oorlog en zij betreft een der in artikel 92 of 93 van het Wetboek van Strafrecht omschreven misdrijven, militair verraad, desertie in een der in artikel 94 omschreven gevallen, ongehoorzaamheid in een der in het laatste lid van artikel 98 omschreven gevallen, munitie, militair oproer of het in artikel 132 omschreven misdrijf;

20. indien de opruiing geschiedt aan boord van een oorlogsvaartuig zich ergens bevindende waar geen onmiddellijke hulp te verkrijgen is, en zij munitie of militair oproer betreft.

Met gelijke straffen wordt gestraft hij die een der in dit artikel vermelde geschriften, waarvan hij den inhoud kent, verspreidt, ten toon stelt, aanslaat of in voorraad heeft.

Art. 131.

Hij die door een sein, teeken, voorstelling, toespraak, lied, geschrift of afbeelding de tucht onder de krijgsmacht tracht te ondermijnen, of die, met de strekking van het geschrift of de afbeelding bekend, zoodanig stuk verspreidt, ten toon stelt, aanslaat of in voorraad heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit is gepleegd in tijd van oorlog, wordt gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren opgelegd.

Met gelijke straffen wordt gestraft hij die het wapen van Nederland, van den Koning, van een lid van het Koninklijk Huis of van den Regent, de Nederlandsche vlag of wimpel of een regimentsvaandel of -standaard beschimpet.

Art. 132.

Met den dood kunnen gestraft worden de tot eene op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht behorende militairen, die met vereenigde krachten hetzij geweld tegen een of meer personen plegen, hetzij opzettelijk en wederrechtelijk eenig goed dat geheel of ten deele aan een ander toebehoort, vernielen, beschadigen, onbruikbaar maken of wegmaken, en bij het plegen van het feit misbruik maken of dreigen te maken van macht, gelegenheid of middel, hun als militair geschonken.

Met gelijke straf kunnen gestraft worden de aan de militaire rechtsmacht onderworpen personen, bij eene op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht in dienstbetrekking zijnde of haar met toestemming van eene militaire overheid vergezellende of volgende, die gelijke handelingen plegen en daarbij misbruik maken of dreigen te maken van macht, gelegenheid of middel, hun door hunne betrekking tot de krijgsmacht geschonken.

Artikel 81 van het Wetboek van Strafrecht blijft buiten toepassing.

Art. 133.

De verlofganger van de militia, de landweer en het reservepersoneel, die opzettelijk niet voldoet aan eene wettige oproeping voor den werkelijken dienst, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Pleegt hij dat feit in tijd van oorlog, dan wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden.

Blijkt niet dat het feit opzettelijk is gepleegd, dan wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden.

TITEL VI.

Diefstal, verduistering en heling.

Art. 134.

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren wordt gestraft hij die diefstal pleegt en daarbij misbruik heeft gemaakt van de gelegenheid, hem verschaft door zijne inkwartiering of door huisvesting op openbaar gezag.

Art. 135.

Met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren wordt gestraft diefstal door een militair gepleegd op eene onder zijne bijzondere bewaking of bescherming gestelde plaats.

Art. 136.

Met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren wordt, als schuldig aan plundering, gestraft:

10. de tot eene op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht behorende militair, die bij het plegen van diefstal misbruik maakt of dreigt te maken van macht, gelegenheid of middel hem als militair geschonken;

20. de aan de militaire rechtsmacht onderworpen persoon, bij eene op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht in dienstbetrekking zijnde of haar met toestemming van eene militaire overheid vergezellende of volgende, die bij het plegen van diefstal misbruik maakt of dreigt te maken van macht, gelegenheid of middel, hem door zijne betrekking tot de krijgsmacht geschonken.

Wordt het feit gepleegd door twee of meer vereenigde personen, dan kan de doodstraf worden opgelegd.

Art. 137.

Met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren wordt gestraft hij die diefstal pleegt aan een gesneuvelde of tegen een in den krijg verwonde.

Pleegt de dader of deelnemer geweld tegen een verwonde met het oogmerk om den diefstal voor te bereiden of gemakkelijk te maken, of om, bij het betrappen op heeterdaad, aan zich zelven of andere deelnemers aan het misdrijf hetzij de vlucht mogelijk te maken, hetzij het bezit van het gestolene te verzekeren, dan kan de doodstraf worden opgelegd.

Art. 138.

Het maximum der tijdelijke gevangenisstraf, gesteld bij de artikelen 134—137, wordt met een derde verhoogd, indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen, sedert de schuldige eene gevangenisstraf, aan hem opgelegd wegens een der misdrijven, omschreven hetzij in een van die artikelen, hetzij in een der artikelen, vermeld in artikel 421 van het Wetboek van Strafrecht, geheel of ten deele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden; of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard.

Art. 139.

De samenspanning tot een der in de artikelen 134—137 omschreven misdrijven wordt gestraft gelijk de poging.

De bepaling van art. 67 is toepasselijk.

Art. 140.

De militair die opzettelijk eenig voorwerp door een der in dezen Titel omschreven misdrijven verkregen, koopt, inruilt, in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag ver-

bergt, wordt, als schuldig aan heling, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem die opzettelijk uit de opbrengst van eenig door zoodanig misdrijf verkregen voorwerp voordeel trekt.

TITEL VII.

Vernieling, beschadiging of wegmaking van ten behoeve van de krijgsmacht dienende goederen.

Art. 141.

Hij die wederrechtelijk en opzettelijk een dier, dat ten behoeve der krijgsmacht wordt gebezigd, doodt, beschadigt, voor den dienst ongeschikt maakt of wegmaakt, wordt gestraft:

- 1°. indien hij het feit pleegt, terwijl hij behoort tot eene op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht, met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren;
- 2°. in andere gevallen met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Art. 142.

De militair, tot eene op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht behorende, die wederrechtelijk en opzettelijk eenige oorlogsbehoefte vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, of die zich opzettelijk en eigendunkelijk ontdoet van eenig hem van rijkswege verstrekt wapen, munitie, krijgstoerusting of voedingsmiddel, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

Art. 143.

De militair, tot eene op voet van oorlog gebrachte krijgsmacht behorende, die eenig aan hem of aan een anderen militair van rijkswege verstrekt goed, wetende dat dit behoort tot de militaire kleeding of uitrusting, hetzij zonder schriftelijke vergunning, door of vanwege den bevoegden officier afgegeven, verkoopt, ruilt, ten geschenke, in pand, gebruik of bewaring geeft, hetzij wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

ALGEMEENE SLOTBEPALING.

Art. 144.

Het in werking treden van dit Wetboek wordt nader bij de wet geregeld.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Collegiën en Ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

De Minister van Justitie,

De Minister van Marine,

De Minister van Oorlog,

INHOUD.

EERSTE BOEK.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

INLEIDING.

Toepasselijkheid van het gemeene strafrecht	Artikel 1—3.
TITEL I.	
Omvang van de werking der strafwet	Artikel 4 en 5.
TITEL II.	
Straffen	Artikel 6—28.
TITEL III.	
Uitsluiting, vermindering en verhooging der strafbaarheid	Artikel 29—34.
TITEL IV.	
Poging	Artikel 35.
TITEL V.	
Deelneming aan strafbare feiten	Artikel 36.
TITEL VI.	
Samenloop van strafbare feiten	Artikel 37—39.
TITEL VII.	
Misdrijven naar het gemeene strafrecht alleen op klachte vervolgbaar	Artikel 40.
TITEL VIII.	
Verval van het recht tot strafvordering en van de straf	Artikel 41—44.
TITEL IX.	
Beteekenis van sommige in het wetboek voorkomende uitdrukkingen. — Uitbreiding der toepasselijkheid van sommige bepalingen	Artikel 45—60.

TWEDE BOEK.

MISDRIJVEN.

TITEL I.

Misdrijven tegen de veiligheid van den staat.	Artikel 61—67.
---	----------------

TITEL II.

Schending van krijgsplichten, zonder oogmerk om den vijand hulp te verleenen of den staat tegenover den vijand te benadeelen	Artikel 68—79.
--	----------------

TITEL III.

Misdrijven waardoor de militair zich aan de vervulling van zijne dienstverplichtingen onttrekt	Artikel 80—91.
--	----------------

TITEL IV.

Misdrijven tegen de ondergeschiktheid ..... Artikel 92—112.

TITEL V.

Schending van verschillende dienstplichten. Artikel 113—133.

TITEL VI.

Diefstal, verduistering en heling ..... Artikel 134—140.

TITEL VII.

Vernieling, beschadiging of wegmaking van ten behoeve van de krijgsmacht dienende goederen ..... Artikel 141—143.

ALGEMEENE SLOTBEPALING ..... Artikel 144.

Wet op de krijgstucht.

(42. 30.)

VOORGESTELD AMENDEMENT.

Ingezonden 22 Mei 1902.

De ondergeteekenden hebben de eer voor te stellen :

Aan artikel 60 toe te voegen als tweede lid :

Bij de rechterlijke uitspraak kan worden bepaald, dat de tijd door den veroordeelde doorgebracht in arrest als krijgstuuchtelijke straf, bij de uitvoering van de hem op te leggen gevangenisstraf of militaire detentie geheel of gedeeltelijk zal worden in mindering gebracht, met dien verstande dat één dag arrest gelijkstaat met één dag gevangenisstraf of militaire detentie en dat voor de geldboete de maatstaf geldt bij het derde lid van artikel 24 van het Wetboek van Strafrecht bepaald.

VAN RAALTE.
DE RIDDER.

Wet op de Krijgstucht.

(42. 31.)

VOORGESTELDE AMENDEMENTEN.

Ingezonden 22 Mei 1902.

De Commissie van Voorbereiding heeft de eer voor te stellen :

I.

Art. 50. In de plaats van „wordt een krijgstuuchtelijk vergrijp” te lezen :

„wordt een der feiten omschreven in de artikelen 94, of 95 van het Militair Wetboek”.

II.

In te voegen, achter art. 70, een nieuw artikel, luidende :

„De militair die zich over eene hem opgelegde order bezwaard acht, is bevoegd deswege zijn beklag te doen, naar regelen door Ons te stellen.

„De verplichting om de order op te volgen wordt daardoor niet opgeheven.”

III.

Art. 74, 2de lid.

Daaruit te doen vervallen de woorden „van artikel 42, n. 2, van genoemd Wetboek betreffende de aldaar opgenoemde, niet in werkelijken dienst zijnde dienstplichtigen en vrijwillig dienenden, en die van”.

DE SAVORNIN LOHMAN.
VAN VLIJMEN.
WILLINGE.
RINK.
VERHEY.